

Hoe 'redelijkheid' bepalen in het M-decreet?

Als het M-decreet ongewijzigd in de plenaire zitting van het Vlaams Parlement goedgekeurd wordt, zal een school de grenzen van haar mogelijkheden kunnen bepalen. Hiervoor werd in het ontwerp van decreet het begrip proportionaliteit of 'redelijkheid van een aanpassing' ingeschreven. Door de aanpassingen die een leerling met specifieke onderwijsbehoeften nodig heeft af te toetsen aan de criteria, zal een school deze grenzen meer objectief kunnen bepalen.

Draagkrachtafweging scoort onvoldoende

Vandaag kan een school voor gewoon basisonderwijs een leerling die aan de toelatingsvoorwaarden voldoet en een inschrijvingsverslag voor het buitengewoon onderwijs heeft, weigeren als ze kan aantonen dat ze onvoldoende draagkracht heeft. Leerlingen met een inschrijvingsverslag voor het type 8 kunnen op die basis niet geweigerd worden. Uit de praktijk blijkt dat het vaak zeer moeilijk is om de grenzen van de draagkracht af te bakenen. Er bestaat geen sluitende en allesomvattende definitie van het begrip draagkracht. Er is enkel sprake van een aantal elementen waarmee rekening gehouden moet worden bij de afweging.

Van draagkracht naar redelijke aanpassingen

Naar aanleiding van het leezorgdebat deed het COV een bevraging. Daaruit bleek de nood aan meer ob-

jectieve criteria voor draagkrachtafweging. Veel leraren gaan steeds tot het uiterste voor een maximale zorg voor de leerlingen. Maar elke inspanning heeft ook een grens. Vanuit die visie ijverde het COV in de onderhandelingen om objectieve grenzen vast te laten leggen in het ontwerp van decreet. Onder druk van het COV werd in 'het ontwerp van decreet over maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften' de afweging van de draagkracht verlaten. Of een school in de toekomst in staat is om onderwijs te voorzien voor een leerling met specifieke onderwijsbehoeften, zal dan ook afgewogen worden op basis van het begrip 'redelijke aanpassingen'.

Protocol redelijke aanpassingen

Het begrip redelijke aanpassingen is duidelijk omschreven in 'het Protocol van 19 juli 2007 over het begrip redelijke aanpassingen in België krachtens de wet van 25 fe-

bruari 2003 ter bestrijding van discriminatie'. We vertalen dit begrip uit het Protocol naar het onderwijs. Een redelijke aanpassing betekent dus: een concrete maatregel die de beperkende invloed van een onaanpaste leeromgeving op de participatie van een leerling met specifieke onderwijsbehoeften kan neutraliseren. Het Protocol voorziet indicatoren om na te gaan of een aanpassing goed is.

Een goede aanpassing:

- ▶ Komt tegemoet aan de ondersteuningsbehoeften van de leerling.
- ▶ Laat toe dat de leerling op eigen niveau kan deelnemen aan dezelfde activiteiten.
- ▶ Laat toe dat het werken in de klas of de verplaatsingen binnen de school zo zelfstandig mogelijk verlopen.
- ▶ Garandeert de veiligheid en respecteert de waardigheid van de leerling met specifieke onderwijsbehoeften.

Om na te gaan of een aanpassing al dan niet redelijk is, zijn criteria vastgelegd:

- ▶ De kostprijs: een te dure aanpassing kan als onredelijk worden beschouwd.
- ▶ De gebruiksfrequentie en gebruiksduur van de aanpassing: een dure aanpassing die vaak of voor langere tijd wordt gebruikt, kan

Door het begrip 'redelijke aanpassingen' krijgt elk schoolteam de sleutel in handen om de juiste beslissingen te nemen over de doorverwijzing van een leerling naar het buitengewoon onderwijs.

sneller als redelijk worden beschouwd dan een dure aanpassing die maar af en toe gebruikt wordt.

- ▶ De impact op de organisatie: de aanpassing mag de klas- of schoolorganisatie niet overmatig belasten.
- ▶ De impact van de aanpassing op de omgeving en op de andere leerlingen wordt zo klein mogelijk gehouden.
- ▶ Het al dan niet ontbreken van gelijkwaardige alternatieven: een aanpassing wordt sneller als redelijk beschouwd wanneer gelijkwaardige alternatieven ontbreken. Bestaan er wel gelijkwaardige alternatieven, dan is het redelijk dat de school kiest voor het minst ingrijpende alternatief.

De redelijkheid in de praktijk

De inzet van leerkrachten voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften is zeer groot. De zorg van de klasleerkracht of de zorgcoördinator levert in veel gevallen schitterende resultaten op. Toch kan op een bepaald moment echter een grens bereikt zijn. Voor een leerling zijn vaak extra inspanningen nodig die een grote impact kunnen hebben op het klas- of schoolgebeuren, zodat de klasleraar, leerkracht of het schoolteam dit nog moeilijk aankan. Ook kan de druk op de andere leerlingen te groot worden. Het M-decreet voorziet dat op dat moment het CLB ingeschakeld wordt. Het CLB zal dan op basis van een analyse van de onderwijs- en opvoedingsbehoeften van deze leerling en in samenspraak met de ouders en de school bepalen welke bijkomende inzet van middelen, hulp of expertise nodig is.

Met de inzet van deze externe hulp kan de school verder met deze leerling. Als de school echter vindt dat de bijkomende inzet die het CLB nodig acht, onredelijk is, is het aan de school zelf om de onredelijkheid van de aanpassing aan te tonen op basis van de criteria in het Protocol. Op dat ogenblik start het CLB met het opmaken van een verslag dat de leerling toegang kan geven tot het buitengewoon onderwijs.

Duidelijke grenzen

Een leerling doorverwijzen naar het buitengewoon onderwijs gebeurt niet zomaar. Het is een weloverwogen beslissing van het schoolteam. Het COV is overtuigd dat door het

opnemen van het begrip redelijke aanpassingen in het M-decreet, elk schoolteam de sleutel in handen heeft om de juiste beslissingen te nemen over de doorverwijzing van een leerling naar het buitengewoon onderwijs. Aan de hand van het Protocol kan een school op basis van objectieve criteria aangeven waarom een bepaalde aanpassing disproportioneel of niet haalbaar is. Dit zal de draagkracht van het schoolteam en de individuele leerkracht veilig stellen. ■

De [em]M[er]
loopt over!

Het M-decreet moet binnenkort goedgekeurd worden in het Vlaams Parlement. Op 21 februari 2014 schreven het COV, COC, VSOA Onderwijs en ACOD Onderwijs samen een brief naar de leden van het Vlaams Parlement. De onrust is groot, de [em]M[er] loopt over!

